

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT BARKBERGSKNOPPARNA": 1989-12-18
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT BARKBERGSKNOPPARNA": 1989-12-18
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT BARKBERGSKNOPPARNA"

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
Miljövårdsenheten
Miljödör S-Å Svenson

BESLUT: 1989-12-18
DNR: 2311-4967-89 (2034)

BILDANDE AV NATURRESERVATET BARKBERGSKNOPPARNA I ORSA
KOMMUN.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Naturreservatet Barkbergsknopparna
Kommun:	Orsa
Socken:	Orsa
Läge:	Ca 3 km ONO om Kvarnberg, 40 km N Orsa
Kartblad:	Ekonomiska kartbladen 15F 2a och 3a
Gräns:	Innerkanten av den kraftigt streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Fastighet:	Besparingsskogen 1:1
Areal:	137 ha
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Barkbergsknopparna bildar en markerad, sydlig avslutning på Barkbergsmassivet. Knopparna, som utgör en isolerad förekomst av urgranit, ligger i ett gränsland mellan bergkullslätt i öster och ett höglänt förfjällsområde i väster. Den södra delen har en berggrund av grovporfyrisk granit. Knopparna når aningen över 500 m ö h. Området tillhör den naturgeografiska regionen "norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden".

I bergets övre partier finns sydvända stup som nedåt övergår i stenskravel. För övrigt säsnder sig terrängen ganska jämt åt söder ner mot ca 350 m ö h. Jordarten är en stor- och rik-blockig morän.

Tallskog av torr-frisk ristyp överväger. På några ställen med ytligare grundvatten dominerar gran. Enstaka säl, asp och björk förekommer. Föryngring sker främst av gran.

Skogen uppvisar tydliga spår av bränder och området kan i vissa delar karaktäriseras som en s.k. tallbrända. Grova tallar med brandljud finns talrikt. Åldern på dessa ligger mellan 200-300 år. Stubbar efter dimensions- och torrvedshuggning påträffas spridda i området.

Vegetationen är mycket artfattig med dominans av ris och lavar. Sydbranten har dock en flora av sydväxtbergskaraktär med bergglim, gaffelbräken, hällebräken och piprör. Varglav påträffas på några torrakor.

Djurlivet är det för dessa trakter typiska. De talrika hålträden är attraktiva för bl.a. ugglor och hackspettar. Sannolikt innehåller området an skyddsvärd lägre fauna.

ÄRENDET BEREDNING

Barkbergsknopparna uppmärksammades i naturvårdssammanhang i samband med länets urskogsinventering. Skogen befans då äga högsta urskogsvärde vilket sedermera gjort att området klassats som riksintresse för naturvården.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av en streckad linje på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1975:1025) området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara områdets urskogsprägel med förutsättningar för dess djur och växtliv att utvecklas naturligt och ostört.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1988:715) vilka anges nedan.

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNING I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETEN INOM RESERVATET

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning,
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
3. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
4. upparbeta dött träd eller vindfälle,
5. anlägga mark- eller luftledning,

6. framföra motordrivet fordon,
7. jaga annat än älg, rådjur, räv och hare,
8. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar och lavar.

För transport av fälld älg får älgdragare användas under förutsättning att markskador undviks och att älgdragaren är av sådan typ att den drivs med band och manövreras av person som går vid sidan om älgdragaren (s.k. "järnhäst").

Punkt A3 innebär att bestämmelserna i 20 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning härför enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Utmärkning och upplysning om reservatet.
2. Utförande och underhåll av anläggning eller anordning för allmänhetens friluftsliv, nämligen stigar och leder och parkeringsplats enligt skötselplanen.

C. FÖRESKRIFTER ENLIGT 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar eller lavar,
3. fånga eller insamla djur,
4. göra åverkan på torra träd eller vindfällan.

Undantag skall gälla för naturvårdsförvaltaren att vid snötäckt mark framföra snöskoter vid tillsyn och förvaltning.

D. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning m.m. som framgår av skötselplanen, bilaga 2. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.

2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltaren skall vara Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen vid förvaltningen.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Per-Erik Aarnseth, Bertil Andersson, Börje Andersson, Karl Boo, Karl-Gustaf Holmén, Eva Kungsmark, Per Lindevall, Bengt Nylund, Lennart Nyman, Olle Olsson, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Lennart Thorslund och Nicke Welin-Berger.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog även länsråd Leif Svensson, överlantmätare Bengt Andersson, länsassessor Sten Carlborg, länsantikvarie Ulf Löfwall, länsarkitekt P Folke Nyholm och miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, blankett 2:1.

Lilly Hansson

Stig-Åke Svenson

Bilagor:

1. Kartor, 1-3
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar, blankett 2:1
4. Registeruppgifter

SKÖTSELPLAN BARKENBERGSKNOPPARNA

BILAGA 2

UPPRÄTTAD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1989-01-02
FASTSTÄLLD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1989-12-18

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BARKENBERGSKNOPPARNA, ORSA
KOMMUN

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

(Se reservatsbeslutet)

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER (Se reservatsbeslutet)

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Barkbergsknopparna bildar en markerad, sydlig avslutning på Barkbergsmassivet. Knopparna, som utgör en isolerad förekomst av urgranit, ligger i ett gränsland mellan bergkullslätt i öster och ett höglänt förfjällsområde i väster. Den södra delen har en berggrund av grovporfyrisk granit. Knopparna når aningen över 500 m ö h.

I bergets övre partier finns sydvända stup som nedåt övergår i stenskravel. För övrigt sänker sig terrängen ganska jämt åt söder ner mot ca 350 m ö h. Morän, som delvis är stor- och rikblockig, bildar jordtacket.

Området saknar större bäckar, utan avvattnas diffust mot Sågbäcken i söder, som i sin tur rinner mot Oreälven.

Tallskog av torr- frisk ristyp överväger. På några ställen med ytligare grundvatten dominerar gran. Enstaka sälg, asp och björk förekommer. Föryngring sker främst av gran.

Skogen uppvisar tydliga spår av regelbundna bränder. Grova tallar med brandljud finns talrikt. Åldern på dessa ligger mellan 200-300 år. Stubbar efter dimensions- och torrvedshuggning påträffas spridda i området. Vintern 1988 medförde svåra toppbrottsskador.

I öster och norr angränsar hyggen som delvis är contortaplanterade. Åt nordväst bildar yngre, mer kulturpåverkad skog gräns. Södra och västra gränsen går längs en skogsbilväg.

Vegetationen är mycket artfattig med dominans av ris och lavar. Av intresse är dock sydbranten som innehåller flera för Orsaförhållanden exklusiva växter, t.ex. bergglim, gaffelbräken, hällebräken och piprör. Nere vid vägen växer örnbräken och berggrör. Några små sluttande backkärr finns i de längre delarna.

Den gamla skogen skapar förutsättning för en krävande kryptogamflora, men de i huvudsak torra förhållandena gör att artrikedomen blir begränsad. Dock förekommer t.ex. varglav.

Djurlivet är det för dessa trakter typiska. De talrika hålträden är attraktiva för bl.a. ugglor och hackspettar. Sannolikt innehåller området en skyddsvärd lägre fauna.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Området innehåller inga spår efter huggarkojor, stigar och dylikt.

3.3 Markanvändning

Den enda form av markanvändning som berör området är

skogsbruk och jakt. Jakträtten tillhör Besparingssskogen.

3.4 Tillgänglighet

Barkbergsknopparna nås enklast från den skogsbilväg som tangerar reservatet i söder. Denna är dock i ganska dåligt skick och endast farbar under barmarksperioden. Annars kan området nås från riksväg 81 som passerar ca 1 km från reservatet.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Lavmarker som är känsliga för upprepat tramp är vanliga. Störningskänslig fauna kan med tanke på områdets karaktär tänkas förekomma. Ett måttligt besökstryck utgör knappast något problem eftersom området är ganska stort och saknar naturliga kanaliseringar.

3.6 Källuppgifter

Lundqvist, R.: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län. Opubl. rapport på länsstyrelsen.

Rynéus, T. 1984: Översiktlig naturinventering, Orsa kommun. Information N 1984:2 från länsstyrelsen.

Statens naturvårdsverk. 1982: Urskogar, norra Sverige. SNV PM 1509.

Kartor

Topografiska kartbladet Voxna 15FSV.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målsättningen med reservatets skötsel skall vara att skydda och bevara området i huvudsak orörda ekosystem.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Ingen form skogsbruk skall bedrivas inom reservatet.

Brand

Skogen vid Barkbergsknopparna är starkt präglad av återkommande brand. Detta har varit en förutsättning för utvecklandet av denna speciella skogstyp. Om området inte tillåts brinna kommer den rikliga granföryngringen snart att omgestalta skogen. Så länge inga säkra metoder för avbränning finns skall dock normal brandbekämpning ske i reservatet, så att inte kringliggande bestånd tar skada. Med tiden bör dock en plan för kontrollerad avbränning upprättas. Eld skall hindras att spridas till omgivande marker.

Insektsskador

Inom reservatet skall ej vindfällan upparbetas då målsättningen är att bevara området urskogsprägel och att växt- och djurliv skall utvecklas fritt. Vid extremt stort antal vindfällan ska övervägas om speciella åtgärder ska vidtagas för att hindra skogsskadeinsekter att spridas.

1.2.2 Jakt

I reservatet är enligt föreskrifterna endast jakt på älg, rådjur, räv och hare tillåten. Vid älgjakt får älgdragare användas under förutsättning att markskador undviks och att älgdragaren är av sådan typ att den drivs med band och manövreras av person som går vid sidan om älgdragaren (s.k. "järnhäst").

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Reservatet är i första hand till för att skydda den värdefulla naturen. Därför bör endast ett extensivt friluftsliv som inte kräver några större arrangemang uppmuntras. Med tiden kommer dock sannolikt denna typ av reservat att röna allt större uppskattning med ökat besöksstryck som följd varvid nedanstående riktlinjer får tas upp till förnyad prövning.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Reservatet är relativt lättillgängligt tack vare närheten till skogsbilväg eller vintertid till riksvägen. Parkeeringsmöjligheter finns i tillräcklig utsträckning.

Snöscoterkörning är enligt föreskrifterna ej tillåten i reservatet.

2.2.2 Friluftsanordningar

Området är ganska lättorienterat varför behovet av markerade stigar är ringa. Genom att undvika onödig uppmärkning i terrängen kommer dessutom området karaktär av orördhet att bibehållas.

Något behov av sanitära anordningar föreligger ej.

2.2.3 Renhållning

Eventuellt skräp omhändertas vid tillsyn.

2.2.4 Information

Skyltar med information om Barkbergsknopparnas natur och dess skyddsåtgärder ska tas fram och utplaceras på lämpligt ställe.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatsgränser skall märkas upp enligt svensk standard (SIS 031522).

3 TILLSYN

Årlig tillsyn skall utföras av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Tillsyn: 1 dagsverke/år.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av naturreservatets gräns (ca 5 km) samt uppsättning av informationsskyltar, 10 dagsverken.

Framtagande av informationsskyltar, 5 dagsverken.

4.1 Kostnadsfördelning

Staten svarar för kostnaderna i samband med tillsyn, utmärkning och information.

REGISTERUPPGIFTER

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET BARKBERGSKNOPPARNA

Namn:	Naturreservatet Barkbergsknopparna
Kommun:	Orsa
Socken:	Orsa
Läge:	Ca 3 km ONO Kvarnberg, 40 km N Orsa
Kartblad:	Ekonomiska kartbladen 15F 2a och 3a
Gräns:	Innerkanten av den kraftigt streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Fastigheter:	Besparingsskogen 1:1
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län
Markägare:	Nuvarande markägare är Orsa Besparings- skog
Areal:	Totalt 137 ha
Naturtyper:	127 ha barrskog, 10 ha myr
Landskapstyp:	Skogslandskap
Naturgeografisk region:	Norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden och bergkullslätter
Skyddsmotiv:	Skogligt Allmänekologiskt
Skyddsföreskrifter:	Indispensabla, totala: A1 - A8 Indispensabla, partiella: -- Dispensabla: --
Skyddsföreskrifter, produktiv skogsmark:	A3, A4
Skyddsföreskrifter,	

jakt:	A7
Befintliga anlägg.: Inga	
Planerade anlägg.: -	
Skötselplan: Föreskrifter under D	
Inventeringar: Länets urskogsinventering	